

Álit og tillögur

frá Birgi Ármannssyni, Diljá Mist Einarsdóttur, Ingu Sæland,
Jóhanni Friðriki Friðrikssyni, Líneik Önnu Sævarsdóttur og
Vilhjálmí Árnasyni, nefndarmönnum í kjörbréfanefnd.

Kjörbréfanefnd hefur haft til athugunar kjörbréf þau sem landskjörstjórn gaf út 1. október 2021 í samræmi við úrslit alþingiskosninga sem fram fóru 25. september sl.

Dómsmálaráðuneytið hefur í samræmi við fyrirmæli 1. mgr. 104. gr. laga nr. 24/2000, um kosningar til Alþingis, sent Alþingi alls sextán ágreiningsseðla. Þrír þeirra eru úr Norðausturkjördæmi, einn úr Suðvesturkjördæmi, fimm úr Reykjavíkurborgkjördæmi suður og sjö úr Reykjavíkurborgkjördæmi norður. Dómsmálaráðuneytið sendi Alþingi, með vísan til 118. gr. laga um kosningar til Alþingis, sautján færur út af framkvæmd kosninganna en færufrestur rann út 29. október 2021. Loks sendi ráðuneytið Alþingi endurrit af gerðabók landskjörstjórnar 1. október 2021 þar sem fram koma m.a. bókanir umboðsmanna stjórnmalasamtaka við úthlutun þingsæta og útgáfu kjörbréfa til þeirra þingmanna sem hlutu kosningu við alþingiskosningar, sbr. 112. gr. laga um kosningar til Alþingis.

I.

Ágreiningsatkvæði.

Við mat á gildi atkvæða í alþingiskosningum fer skv. 100. og 101. gr. laga um kosningar til Alþingis. Í fyrri álitum kjörbréfanefndar hefur í vafatilfellum verið lögð áhersla á vilja kjósendans, sbr. reglu 1. mgr. 101. gr. laga um kosningar til Alþingis, enda sé kjörseðillinn augljóslega ekki ógildur þegar litið er til einnar eða fleiri ógildingarástæðna í 100. gr. laganna. Í 1. mgr. 101. gr. eru jafnframt talin í dæmaskyni tilvik sem ekki valda ógildingunni atkvæðis, svo sem að ekki sé merkt í ferning við listabókstafinn heldur t.d. utan hans, að kross sé ólöglegur, að orðið listi fylgi listabókstaf að óþörfu á utankjörfundarseðli eða að heiti stjórnmalasamtaka standi í stað listabókstafs. Upptalning þessi er ekki tæmandi, sbr. orðin „o.s.frv.“ í niðurlagi málgreinarinnar. Geta því fleiri atriði komið til sem ekki valda ógildingunni atkvæðis. Í því sambandi er í 1. mgr. 101. gr. lögð áhersla á að merkingar á kjörseðli verði að fara augljóslega gegn einum eða fleiri liðum 100. gr. svo að atkvæði teljist ógilt. Hins vegar hefur verið litið svo á að hvers konar teikningar á kjörseðli eða auðkenni leiði til þess að hann verði metinn ógildur. Skiptir þá ekki máli þótt vilji kjósendans sé skýr.

Loks kemur sú regla fram í 2. mgr. 101. gr. að lista í kjördæmi teljist atkvæði þó að ládst hafi að merkja við listabókstaf ef nafn eða nöfn á honum eru tölusett eða krossað við nafn, enda séu ekki aðrir gallar á kjörseðlinum.

Vísad er til undirkafla 1–4 í kafla I í greinargerð undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa þar sem fram kemur lýsing á þeim ágreiningsatkvæðum sem bárust Alþingi. Undirrituð gera niðurstöðu undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa, sem fram kemur í kafla 5, efnislega að sinni og vísar til hennar, sbr. eftirfarandi:

Það er álit undirritaðra að af þeim þremur ágreiningsatkvæðum (eitt kjörfundaratkvæði og tvö utankjörfundaratkvæði), sem yfirkjörstjórn Norðausturkjördæmis úrskurðaði ógild, beri að meta eitt utankjörfundaratkvæði gilt og telst það greitt J-lista Sósíalistaflokks Íslands. Þá er það álit undirritaðra að kjörfundarseðill sem yfirkjörstjórn Suðvesturkjördæmis úrskurðaði ógildan skuli metinn gildur og atkvæðið greitt S-lista Samfylkingarinnar – jafnaðarmannaflokks Íslands. Jafnframt er það álit undirritaðra að af þeim fimm ágreiningsseðlum (þrjú kjörfundaratkvæði og tvö utankjörfundaratkvæði) sem yfirkjörstjórn Reykjavíkurborgkjördæmis suður úrskurðaði ógilda skuli meta eitt kjörfundaratkvæði greitt B-lista Framsóknarflokks, eitt utankjörfundaratkvæði greitt J-lista Sósíalistaflokks Íslands og eitt utankjörfundaratkvæði greitt D-lista Sjálfstæðisflokks. Enn fremur er það álit undirritaðra að leggja til að úrskurður yfirkjörstjórnar Reykjavíkurborgkjördæmis norður, um að meta skuli sex kjörfundaratkvæði ógild og eitt utankjörfundaratkvæði gilt og greitt D-lista Sjálfstæðisflokks, verði staðfestur.

Undirrituð hafa gengið úr skugga um að tillögurnar raski ekki úrslitum alþingiskosninga sem fram fóru 25. september sl.

II.

Úthlutun þingsæta, bókanir umboðsmanna og aðrar aðfinnslur.

Kjörbréfanefnd hefur tekið til athugunar athugasemdir sem umboðsmenn framboðslista hafa gert við framkvæmd kosninga í einstökum kjördæmum og bókaðar hafa verið í gerðabækur yfirkjörstjórna, sbr. 1. mgr. 104. gr. laga um kosningar til Alþingis. Þá hefur nefndin farið yfir athugasemdir og bókanir umboðsmanna stjórnmalasamtaka og umboðsmanna framboðslista sem lagðar voru fram á fundi landskjörstjórnar 1. október varðandi úthlutun þingsæta og störf yfirkjörstjórna við alþingiskosningarnar sem og önnur erindi umboðsmanna og stjórnmalasamtaka sem varða framkvæmd alþingiskosninganna. Um efni athugasemdanna og nánari umfjöllun um þær er vísað til undirkafla 1–4 í kafla II í greinargerð undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa.

Undirrituð gera niðurstöðu undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa, sem fram kemur í kafla 5, efnislega að sinni og vísar til hennar, sbr. eftirfarandi:

Almennt verður að gera ráð fyrir því að um ágreiningsatriði er varða störf yfirkjörstjórna sé bókað í gerðabók þeirra og landskjörstjórnar, sem síðan eru lagðar fyrir Alþingi. Það verður þó að ráðast af atvikum hverju sinni hvort við undirbúning rannsóknar kjörbréfa sé jafnframt þörf á að afla upplýsinga umfram það sem fram kemur í gerðabókum kjörstjórna til að varpa ljósi á hvort slíkir annmarkar séu á framkvæmd kosninga að ætla megi að þeir hafi haft áhrif á gildi þeirra. Í ljósi fjölda kosningakæra sem borist hafa Alþingi og ábendinga tengdra þeim hefur verið gengið lengra en áður í að afla upplýsinga og skýringa frá yfirkjörstjórnnum og dómsmálaráðuneyti. Er þá haft í huga mikilvægi þess að traust ríki til þeirra sem koma að framkvæmd kosninga og að athugasemdir þar að lútandi komi til skoðunar hjá Alþingi.

Hvað viðkemur þeim atriðum sem lúta að framkvæmd alþingiskosninganna 25. september 2021 í Norðvesturkjördæmi vísast til umfjöllunar í III. kafla greinargerðar undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa. Af fyrirbyggjandi upplýsingum yfirkjörstjórna um utankjörfundaratkvæði sem ekki hafa verið tekin til greina, sbr. 91. gr. laga um kosningar til Alþingis, má sjá að flest atkvæðin eru í Suðvesturkjördæmi eða 160. Í svarbréfi oddvita Suðvesturkjördæmis 28. október 2021 er ekki að finna aðra skýringu eða útlistun á ástæðum þess að umrædd atkvæði voru ekki tekin til greina en „að sendandi væri búinn að greiða atkvæði eða ágallar voru þannig að undirritun kjörstjórnar eða kjósenda vantaði“. Að mati undirritaðra er brýnt að hugað verði að því hvernig koma má í veg fyrir að atkvæði kjósenda verði metin ógild af ástæðum sem rekja má til þeirra sem annast framkvæmd utankjörfundaratkvæðagreiðslu. Kosningarréttur er grundvallarréttur borgara og kjósendur verða að geta treyst því að atkvæði þeirra komist til skila með réttum hætti. Hefur kjörbréfanefnd haft þetta atriði til sérstakrar umfjöllunar í álitu sínu 2017.

Samkvæmt ákvæði til bráðabirgða VII í kosningalögum nr. 112/2021, sem taka munu gildi 1. janúar nk., skal dómsmálaráðherra skipa starfshóp sem falið verði að taka til skoðunar atkvæðagreiðslu utan kjörfundar. Leggja undirrituð áherslu á að ráðuneytið taki til skoðunar atriði er lúta að störfum kjörstjóra sem rakin eru í greinargerð undirbúningsnefndar og enn fremur svör yfirkjörstjórna í tilefni af bréfi skrifstofustjóra Alþingis frá 25. október sl., um meðferð utankjörfundaratkvæða, og að þeim verði komið á framfæri við starfshópinn. Þó svo að það sé álit undirritaðra að framangreind atriði leiði ekki til þess að ógilda beri alþingiskosningarnar 25. september 2021 verður að líta svo á að þau geti haft þýðingu við innleiðingu nýrra kosningalaga sem fram undan er.

III.

Kosningakæur.

Nefndinni bárust sautján kæur út af framkvæmd kosninganna. Þetta eru kæur Magnúsar Davíðs Norðdahl og Ólafs Jónssonar sem bárust 1. október 2021, Guðmundar Gunnarssonar og Rósu Bjarkar Brynjólfssdóttur sem bárust 5. október 2021, Lenyu Rúnar Taha Karim og Sigurðar Hreins Sigurðssonar sem bárust 7. október 2021, Hólmfríðar Árnadóttur og Karls Gauta Hjaltasonar sem bárust 8. október 2021, Rúnar Björns Herrera Þorkelssonar og Katrínar Oddsdóttur sem bárust 11. október 2021, Þorvaldar Gylfasonar sem barst 12. október 2021, Sveins Flóka Guðmundssonar sem barst 13. október 2021, Þorgríms Einars Guðbjartssonar sem barst 19. október 2021, Þóru Andrésdóttur og Hildar Eddu Þórarinsdóttur sem bárust 25. október 2021 og Þorbergs Þórssonar sem barst 26. október 2021. Að auki barst önnur kæra Sigurðar Hreins Sigurðssonar 29. október 2021. Sex kærendur voru frambjóðendur í alþingiskosningunum en það eru Guðmundur Gunnarsson, Rósa Björk Brynjólfssdóttir, Hólmfríður Árnadóttir, Magnús Davíð Norðdahl, Karl Gauti Hjaltason og Lenya Rún Taha Karim. Aðrir kærendur voru kjósendur í Norðvesturkjördæmi eða öðrum kjördæmum.

Ítarlega málsatvikaýsingu er að finna í kafla III 2.2 í greinargerð undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa og er vísað til hennar.

Kærur um önnur atriði en framkvæmd kosninga í Norðvesturkjördæmi.

Um þau kærufni í framkomnum kærur sem ekki varða framkvæmd kosninga í Norðvesturkjördæmi vísast til undirkafla 3.1–3.7 í kafla III í greinargerð undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa. Eins og ráðið verður af undirköflunum verður ekki séð að efni þeirra geti leitt til þess að ógilda beri kosningarnar, sbr. 118. og 120. gr. laga um kosningar til Alþingis.

Kærur um framkvæmd kosninga í Norðvesturkjördæmi.

Um þau kærufni sem varða framkvæmd kosninga í Norðvesturkjördæmi, málsástæður og lagarök vísast til undirkafla 2.3 í kafla III í greinargerð undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa. Um mat á áhrifum annmarka á kosningum í kjördæminu vísast til undirkafla 2.5.8.

Undirrituð taka undir þá ályktun undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa að ekki verði séð að þeir annmarkar sem lúta að viðbrögðum yfirkjörstjórnar í aðdraganda endurtalningar, færslu gerðabókar og viðveru umboðsmanna, sbr. b–d-lið í undirkafla 2.5.8, hafi haft áhrif á úrslit kosninganna.

Þeim annmarka sem lýtur að vörslu kjörgagna á meðan yfirkjörstjórn Norðvesturkjördæmis gerði hlé á fundi sínum sunnudaginn 26. september kl. 7.35 og þar til hún kom aftur saman um kl. 13.00 er vandlega lýst í greinargerð undirbúningsnefndarinnar og vísast til þess. Þann annmarka verður að telja alvarlegastan af þeim annmörkum sem voru á framkvæmd kosninganna. Í a-lið undirkafla 2.5.8 eru rakin mismunandi sjónarmið um hvernig meta beri áhrif þess annmarka. Kemur þar fram að það komi í hlut kjörbréfanefndar að leggja fram tillögur um afgreiðslu kjörbréfa byggðar á því mati.

Fyrir liggur sú bókun landskjörstjórnar frá fundi hennar 1. október 2021 með umboðsmönnum stjórnarráðsamtaka að ekki hafi „borist staðfesting frá yfirkjörstjórn Norðvesturkjördæmis á að meðferð og varðveisla kjörgagna á talningarstað í kjördæminu hafi verið fullnægjandi“. Hefur landskjörstjórn með þessum hætti vakið athygli Alþingis á að vafi kunni að vera á því að kjörgögn hafi verið varin með þeim hætti að treysta megi að þau endurspegli vilja kjósenda við alþingiskosningarnar 25. september 2021. Leggur landskjörstjórn áherslu á að í samræmi við 46. gr. stjórnarskrárinnar er það hlutverk Alþingis að úrskurða um hvort til staðar kunni að vera þeir gallar á framkvæmd kosninga sem ætla megi að hafi haft áhrif á úrslit þeirra, sbr. einnig 3. mgr. 120. gr. laga um kosningar til Alþingis.

Greinargerð undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa endurspeglar þá umfangsmiklu vinnu sem m.a. hefur farið fram af hálfu nefndarinnar. Í vinnunni var lögð áhersla á að upplýsa um málsatvik, með viðamikilli gagnaöflun og samtölum í þeim tilgangi að varpa ljósi á meðferð og vörslu kjörgagnanna. Að auki fór undirbúningsnefndin yfir kjörgögn í Norðvesturkjördæmi með vönduðum hætti. Í því sambandi benda undirrituð á að yfirkjörstjórn Norðvesturkjördæmis hefur veitt greiðan aðgang að þeim gögnum og upplýsingum sem undirbúningsnefndin óskaði eftir auk þess sem fulltrúar yfirkjörstjórnar komu á fundi nefndarinnar, svöruðu skriflegum fyrirspurnum og brugðust við málsatvikalýsingum þegar kostur var gefinn á því.

Þá liggur fyrir að á meðan yfirkjörstjórn Norðvesturkjördæmis gerði hlé á fundi sínum sunnudaginn 26. september 2021 voru kjörgögn geymd í opnum kössum í rými sem ekki var læst að öllu leyti eða innsiglað og öryggismyndavélar náðu ekki til. Jafnframt liggur fyrir að fjórir starfsmenn Hótel Borgarness höfðu aðgang að því svæði þar sem kjörgögnin voru geymd. Hafa þeir gert grein fyrir ferðum sínum og ástæðum þeirra. Af málsatvikalýsingu greinargerðarinnar er ljóst að umferð starfsfólks hótelsins var einna helst í fremri sal þar sem það vann við frágang. Þegar starfsfólkið hverfur í stutta stund úr mynd kemur til álita að það hafi farið inn í talningarsalinn eða staðið við inngang í talningarsalinn. Af gögnum málsins má ráða að einungis tveir starfsmenn af fjórum hafi farið inn í talningarsal í þeim tilgangi að sinna störfum sínum, sem voru að gæta að læsingu bakdyra í talningarsal og til að taka saman óhreint leirtau. Jafnframt hafi starfsmenn staðið við inngang talningarsalarins og tekið myndir af talningarsalnum. Þá kemur til álita að bakdyr í talningarsal hafi verið læstar kl. 7.14 eða kl. 8.15 en ekki er ljóst hvenær þeim var læst. Loks liggur fyrir að þegar oddviti yfirkjörstjórnar mætti á talningarsvæðið kl. 11.59 var hann þar einn úr yfirkjörstjórn þar til næsti kjörstjórnarmaður kom kl. 12.35 en samkvæmt upplýsingum lögreglu var starfsfólk hótelsins á sama tíma á ferðinni inn og út úr fremri sal.

Sé þetta allt virt verður að telja að alvarlegur annmarki hafi verið á vörslu kjörgagnanna sem meta þarf hvort ætla megi að hafi haft áhrif á úrslit kosninganna í skilningi 3. mgr. 120. gr. laga um kosningar til Alþingis. Er þá haft í huga að við seinni talningu atkvæða urðu umtalsverðar breytingar á atkvæðatölum framboða, sem áhrif höfðu á úthlutun jöfnunarsæta í kjördæminu og á landsvísu. Þannig fjölgaði t.a.m. heildaratkvæðum um tvö, auðum seðlum fækkaði um 12 og ógildum seðlum fjölgaði um 11. Þá fækkaði atkvæðum C-lista um níu og atkvæðum D-lista fjölgaði um 10, en þar af voru átta atkvæði í atkvæðabunka C-lista og tvö önnur atkvæði sem höfðu mislagst í aðra bunka. Aðrar breytingar á atkvæðatölum framboðslista, t.d. um fjölgun atkvæða um fimm hjá B-lista og um fækkun um fimm hjá M-lista hafa af hálfu

yfirkjörstjórnar verið skýrðar svo að „eitt og eitt atkvæði hafi mislagst í atkvæðabunkum“. Hefur kjörstjórnin útskýrt breytingarnar svo að um „mannleg mistök“ hafi verið að ræða.

Í 3. mgr. 120. gr. laga um kosningar til Alþingis kemur fram að „ef þeir gallar eru á framboði eða kosningu þingmanns sem ætla má að hafi haft áhrif á úrslit kosningarinnar úrskurðar Alþingi kosninguna hans ógilda“. Er það í samræmi við þá grundvallarreglu að kjósendur eiga að geta treyst því að úrslit kosninga standi og að lýðræðislegur vilji þeirra sé virtur. Af ákvæðinu verður ráðin sú meginregla að ekki beri að úrskurða kosningu þingmanns ógilda nema ætla megi að annmarkinn hafi haft áhrif á úrslit kosninganna, þ.e. að beita skuli sérstökum mælikvarða. Beiting almenns mælikvarða við slíkar aðstæður kemur því einungis til álita að annmarkinn *sé til þess fallinn* að hafa áhrif á úrslit kosninga.

Að mati undirritaðra er sá annmarki sem lýtur að vörslu kjörgagna ekki slíkur að við úrlausn málsins skuli beitt almennum mælikvarða. Er þá litið til þess að á Alþingi hvílir skylda til að rannsaka framkomnar kærur og kjörbréf hvers nýkjörins þingmanns, sbr. 1. mgr. 120. gr. laga um kosningar til Alþingis og 1. og 5. gr. laga um þingsköp Alþingis. Alitaefnið er því hvort hægt sé að líta svo á að þrátt fyrir að kjörgögn hafi verið óvarin um stund lýsi þau eigi að síður vilja kjósenda við alþingiskosningarnar 25. september 2021. Verður þá með hliðsjón af atvikum málsins einkum að líta til eftirfarandi atriða sem undirrituð hafa skodað sérstaklega og lagt mat á.

Í fyrsta lagi ber að líta til þess að af upptökum úr eftirlitsmyndavélum má sjá að umferð fólks um fremri sal og talningarsal á tímabilinu 7.35 til kl. 12.35 er takmörkuð við fjóra starfsmenn Hótel Borgarness og oddvita yfirkjörstjórnar sem hafa gert grein fyrir ferðum sínum og ástæðum þeirra. Þá bera upptökur úr eftirlitsmyndavélum með sér að frá því að oddviti mætti á talningarsvæðið kl. 11.59 hafi annað starfsfólk hótelsins einnig verið þar til að sinna störfum sínum. Þá tók starfsmaður hótelsins aðaldyrnar að salnum úr lás um leið og oddviti kjörstjórnar mætti á staðinn. Af staðsetningu eftirlitsmyndavéla er enn fremur ljóst að ekki hafi aðrir en framangreint starfsfólk hótelsins og oddviti farið um dyr sem liggja að talningarsvæðinu á umræddu tímabili. Þá liggur fyrir að starfsfólk hótelsins tók ljósmyndir af óvörðum kjörgögnum meðan á fundarfrestun yfirkjörstjórnar stóð.

Í öðru lagi hefur oddviti sagt svo frá að hann hafi á tímabilinu kl. 11.59 til kl. 12.35 ekki átt við kjörgögnin. Hann hafi farið í talningarsalinn til þess að taka til og undirbúa störf kjörstjórnarinnar þegar hún kæmi aftur til starfa. Fundur yfirkjörstjórnar átti að hefjast á ný kl. 13.00 en aðrir fulltrúar kjörstjórnarinnar dvöldu á hótelinu á meðan fundinum var frestað. Fyrir liggur, samkvæmt gögnum um símtöl oddvita sem hann afhenti að beiðni undirbúningsnefndarinnar, að kl. 12.32 átti landskjörstjórn símtal við oddvita, þar sem bent var á að tveimur atkvæðum munaði á atkvæðahlutfalli C-lista Viðreisnar í Norðvesturkjördæmi og Sudurkjördæmi, samkvæmt uppgefnum tölum til fjölmiðla. Þá liggur jafnframt fyrir að kl. 12.38 átti oddviti samtalið við landskjörstjórn þar sem fram kom að nægilegt væri að yfirkjörstjórnin kannaði atkvæði C-lista. Þegar það símtal átti sér stað liggur einnig fyrir að annar fulltrúi yfirkjörstjórnar hafi verið mættur eða kl. 12.35. Af samskiptum oddvita og landskjörstjórnar má álykta að oddviti hafi þá fyrst fengið vitneskju um framangreindan atkvæðamun. Þó verður að hafa í huga að þegar síðustu tölur um úrslit kosninga höfðu verið kynntar í fjölmiðlum kl. 9.20 í Norðausturkjördæmi lá fyrir framangreindur atkvæðamunur. Hvað viðkemur athöfnum oddvita eins og hann hefur lýst þeim verður einnig að líta til hlutverks hans og stöðu sem oddvita yfirkjörstjórnar kjördæmis sem annast skipulagningu og framkvæmd kosninga. Að auki má greina af myndefni eftirlitsmyndavéla nokkurn umgang starfsmanna hótelsins um starfsmannainngang í fremri sal. Oddviti var því ekki í þeim skilningi einn á talningarsvæðinu.

Í þriðja lagi hefur umrætt starfsfólk Hótel Borgarness svarað því til að það hafi ekki átt við kjörgögnin og ekki séð aðra eiga við þau. Að auki hefur starfsfólkið gert grein fyrir ferðum sínum en samkvæmt gögnum málsins liggur fyrir að aðeins tveir starfsmenn af fjórum fóru inn í talningarsalinn til að sinna störfum sínum. Af eftirlitsmyndavélum sést að starfsfólk hótelsins hafi ekki horfið úr mynd eftir kl. 9.20 á meðan fundarfrestun yfirkjörstjórnar stóð yfir. Miðað við fyrirliggjandi gögn verður að telja afar ólíklegt að starfsfólk hótelsins hafi haft tækifæri til þess að eiga við kjörgögnin sem leitt hafi til þeirrar breytinga sem urðu við seinni talningu atkvæða.

Í fjórða lagi liggur fyrir að fjöldi notaðra atkvæðaseðla og ónotaðra seðla stemmdi við heildarfjölda atkvæðaseðla sem dómsmálaráðuneytið hafði látið yfirkjörstjórn Norðvesturkjördæmis í té. Af þeim upplýsingum verður ekki ráðið að átt hafi verið við ónotaða seðla með þeim hætti að haft hafi áhrif á úrslit kosninganna.

Í fimmta lagi hefur fengist skýring á þeirri bókun í fundargerð yfirkjörstjórnar Norðvesturkjördæmis að „heilðatkvæðum fjölgaði um tvö vegna innsláttarvillu í lok talningar“. Er átt við bókhaldsvillu á uppgjörblaði fyrir talningu, þar sem skráð er mínus 1 í ógildum seðlum í stað plús 1, en fyrir liggur að sú villa hafi byggst á misskilningi í samskiptum starfsmanns yfirkjörstjórnar og kjörstjórnarmanna á Ísafirði. Að mati undirritaðra verður að telja framkomnar skýringar trúverðugar.

Í sjötta lagi hefur undirbúningsnefndin farið yfir kjörgögn í Norðvesturkjördæmi frá 25. september sl. með ítarlegum hætti, m.a. með það að markmiði að kanna hvort átt hafi verið við kjörgögnin. Í þeirri yfirferð var hverjum og einum kjörseðli flett. Sérstaklega voru skoðaðir seðlar þar sem X hafði verið strokað út hjá einum framboðslista en merkt við annan framboðslista. Af þeirri yfirferð mátti ráða að fáir atkvæðaseðlar, samtals 6, hafi haft ummerki um að strokað hafi verið út X í ferningi fyrir framan listabókstaf og merkt X í ferningi við annan listabókstaf. Í engu tilfelli hafði X verið strokað út við C-lista.

Auðir og ógildir seðlar voru einnig skoðaðir sérstaklega og ekkert kom því fram sem benti til þess að þær breytingar sem urðu á atkvæðatölum framboðslista eftir seinni talningu megi rekja til þeirra breytinga sem urðu á fjölda auðra og ógildra seðla.

Atkvæðaseðlar C-, M-, J- og D-lista voru auk þessa stemmdir af með talningu í tveimur umferðum en sú afstemming leiddi ekki til fráviks, í fjölda atkvæða, þó að undanskildu einu aukautankjörfundaratkvæði sem fannst í kassa M-lista en var merkt D-lista.

Í könnun nefndarinnar komu fram nokkur frávik í flokkun atkvæða, eins og lýst er í málsatvikalýsingu í kafla 2.2.8, og hefur nefndin gengið úr skugga um að þau raski ekki úrslitum alþingiskosninga sem fram fóru 25. september sl.

Með hliðsjón af framangreindu telja undirrituð að í yfirferð nefndarinnar á kjörgögnum hafi ekkert komið fram sem bendir til þess að átt hafi verið við kjörgögnin. Þá verður ekki heldur séð að fram hafi komið vísbendingar um að kjörgögnin feli í sér aðrar upplýsingar en þær sem landskjörstjórn byggði úthlutun þingsæta á 1. október 2021.

Í sjöunda lagi hefur vinna undirbúningsnefndar beinst að því að koma auga á hvort misbrestur í talningarferli hafi átt sér stað og hverjar orsakir gætu legið þar að baki. Fyrir liggur að á meðan á talningu atkvæða stóð var verklagi breytt. Hefur komið fram að það hafi verið til þess að flýta fyrir þannig að talningin gengi greiðar fyrir sig. Ekki er hægt að fullyrða að það geti skýrt þær breytingar sem urðu á atkvæðatölum framboðslista við seinni talningu atkvæða og hvort þar hafi átt sér stað mannleg mistök. Almennt verður þó að ætla að við svo vandasant verk sem talning atkvæða er sé nákvæmni gætt og yfstrustu kröfur gerðar til þess að draga úr hættu á mistökum. Eigi að síður er ekki hægt að útiloka að það breytta verklag sem tekið var upp við talningu atkvæða í þeim tilgangi að flýta fyrir, og það takmarkaða rými sem fólk hafði til að athafna sig við talningu, geti að einhverju leyti skýrt þau frávik sem komu í ljós við seinni talningu atkvæða og hafi jafnframt leitt til mannlegra mistaka sem geti skýrt þann misbrest sem varð í talningarferlinu. Þá benda frávikin sem komu í ljós við yfirferð undirbúningsnefndar á kjörgögnum til þess að þar hafi verið um að ræða mistök við flokkun.

Þegar framangreind atriði eru virt í heild sinni telja undirrituð að ekki hafi komið fram vísbendingar sem gefa tilefni til að ætla að sá annmarki sem var á vörslu kjörgagna hafi haft áhrif á úrslit kosninganna í Norðvesturkjördæmi, þ.e. leitt til þeirra breytinga sem urðu á atkvæðatölum framboðslista við seinni talningu atkvæða. Jafnframt verður ekki séð að breytingarnar megi rekja til þess að þingmaður, umboðsmenn hans eða meðmælendur hafi vísitandi átt sök á þeim annmörkum sem áður er getið, sbr. síðari hluta 1. máls. 3. mgr. 120. gr. laga um kosningar til Alþingis.

Það er jafnframt afstaða undirritaðra að yfirkjörstjórn hafi haft heimild til þess að bregðast við villum og öðrum frávikum sem hún verður áskynja um og geti leitað leiða til þess að leiðrétta þau að gættum ákvæðum laga um kosningar til Alþingis, sbr. kafla III. 2.5.4 í greinargerð undirbúningsnefndar. Er þá m.a. vísað til þess að umboðsmenn séu viðstaddir og að talið sé fyrir opnum dyrum. Önnur niðurstaða mundi leiða til þess að vilji kjósenda í lýðræðislegum kosningum næði ekki fram að ganga. Er ekki forsvaranlegt að slík niðurstaða fái að standa óbreytt. Það er því ekki unnt, að mati undirritaðra, að líta svo á að ákvörðun yfirkjörstjórnar um seinni talningu eins og sér hafi falið í sér annmarka á framkvæmd kosninganna.

Undirrituð áréttu að lokum áréttu það sem rakið er í upphafi þessa kafla og kafla III. 2.5 í greinargerð undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa að þrátt fyrir framangreinda niðurstöðu hafa komið í ljós umtalsverðir annmarkar á framkvæmd talningar atkvæða í Norðvesturkjördæmi sem mikilvægt er að draga lærdóm af og koma þarf í veg fyrir að slíkt endurtaki sig. Í því sambandi leggja undirrituð ríka áherslu á að fylgt verði eftir þeim ábendingum og áréttingum sem lagðar eru til í IV. kafla greinargerðarinnar og að stjórnvöld og stjórnvaldasamtök verði í fararbroddi þar um með það m.a. að markmiði að bæta upplýsingagjöf og samræma hlutverk.

IV.

Ábendingar og áréttingar.

Í IV. kafla greinargerðar undirbúningsnefndarinnar er að finna ábendingar og áréttingar sem lúta að framkvæmd kosninga. Þar er fjallað um samræmt verklag við framkvæmd kosninga, næmisgreiningu og

endurtalningu atkvæða við kosningar, störf umbodsmanna, aðstöðu fatlaðs fólks á kjörstað og rétt þess til þátttöku í lýðræðislegum kosningum, meðferð utankjörfundaratkvæða og stöðu og heimildir undirbúningsnefndar fyrir rannsókn kjörbréfa. Undirrituð taka heilshugar undir þessar ábendingar og áréttingar undirbúningsnefndarinnar og gera þær að sínum.

V. Tillögur.

Þegar litið hefur verið til þess sem rakið hefur verið hér að framan leggja undirrituð til, í samræmi við 46. gr. stjórnarskrárinnar og 2. mgr. 1. gr. laga um þingsköp Alþingis, sbr. 5. gr. þeirra laga, að kosningarnar teljist gildar og að kjörbréf eftirfarandi aðalmanna og varamanna verði **samþykkt**:

Aðalmenn:

1. Stefán Vagn Stefánsson, 1. þm. Norðvesturkjördæmis.
2. Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir, 2. þm. Norðvesturkjördæmis.
3. Lilja Rannveig Sigurgeirsdóttir, 3. þm. Norðvesturkjördæmis.
4. Bjarni Jónsson, 4. þm. Norðvesturkjördæmis.
5. Haraldur Benediktsson, 5. þm. Norðvesturkjördæmis.
6. Eyjólfur Ármannsson, 6. þm. Norðvesturkjördæmis.
7. Halla Signý Kristjánsdóttir, 7. þm. Norðvesturkjördæmis.
8. Bergþór Ólason, 8. þm. Norðvesturkjördæmis.
9. Ingibjörg Ólöf Isaksen, 1. þm. Norðausturkjördæmis.
10. Njáll Trausti Friðbertsson, 2. þm. Norðausturkjördæmis.
11. Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, 3. þm. Norðausturkjördæmis.
12. Líneik Anna Sævarsdóttir, 4. þm. Norðausturkjördæmis.
13. Logi Már Einarsson, 5. þm. Norðausturkjördæmis.
14. Berglind Ósk Guðmundsdóttir, 6. þm. Norðausturkjördæmis.
15. Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, 7. þm. Norðausturkjördæmis.
16. Jakob Frímagn Magnússon, 8. þm. Norðausturkjördæmis.
17. Þórarinn Ingi Pétursson, 9. þm. Norðausturkjördæmis.
18. Jódís Skúladóttir, 10. þm. Norðausturkjördæmis.
19. Guðrún Hafsteinsdóttir, 1. þm. Suðurkjördæmis.
20. Sigurður Ingi Jóhannsson, 2. þm. Suðurkjördæmis.
21. Ásthildur Lóa Þórsdóttir, 3. þm. Suðurkjördæmis.
22. Vilhjálmur Árnason, 4. þm. Suðurkjördæmis.
23. Jóhann Friðrik Friðriksson, 5. þm. Suðurkjördæmis.
24. Ásmundur Friðriksson, 6. þm. Suðurkjördæmis.
25. Hafdís Hrönn Hafsteinsdóttir, 7. þm. Suðurkjördæmis.
26. Oddný G. Harðardóttir, 8. þm. Suðurkjördæmis.
27. Birgir Þórarinsson, 9. þm. Suðurkjördæmis.
28. Guðbrandur Einarsson, 10. þm. Suðurkjördæmis.
29. Bjarni Benediktsson, 1. þm. Suðvesturkjördæmis.
30. Jón Gunnarsson, 2. þm. Suðvesturkjördæmis.
31. Willum Þór Þórssen, 3. þm. Suðvesturkjördæmis.
32. Guðmundur Ingi Guðbrandsson, 4. þm. Suðvesturkjördæmis.
33. Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, 5. þm. Suðvesturkjördæmis.
34. Bryndís Haraldsdóttir, 6. þm. Suðvesturkjördæmis.
35. Þórhildur Sunna Ævarsdóttir, 7. þm. Suðvesturkjördæmis.
36. Þórunn Sveinbjarnardóttir, 8. þm. Suðvesturkjördæmis.
37. Guðmundur Ingi Kristinsson, 9. þm. Suðvesturkjördæmis.
38. Óli Björn Kárasen, 10. þm. Suðvesturkjördæmis.
39. Ágúst Bjarni Garðarsson, 11. þm. Suðvesturkjördæmis.
40. Sigmar Guðmundsson, 12. þm. Suðvesturkjördæmis.
41. Gísli Rafn Ólafsson, 13. þm. Suðvesturkjördæmis.

42. Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir, 1. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
43. Svandís Svavarsdóttir, 2. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
44. Kristrún Mjöll Frostadóttir, 3. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
45. Lilja Dögg Alfreðsdóttir, 4. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
46. Hildur Sverrisdóttir, 5. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
47. Björn Leví Gunnarsson, 6. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
48. Inga Sæland, 7. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
49. Hanna Katrín Friðriksson, 8. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
50. Birgir Ármannsson, 9. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
51. Orri Páll Jóhannsson, 10. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.
52. Arndís Anna K. Gunnarsdóttir, 11. þm. Reykjavíkurkjördæmis suður.

53. Guðlaugur Þór Þórðarson, 1. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
54. Katrín Jakobsdóttir, 2. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
55. Halldóra Mogensen, 3. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
56. Helga Vala Helgadóttir, 4. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
57. Ásmundur Einar Daðason, 5. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
58. Diljá Mist Einarsdóttir, 6. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
59. Steinunn Þóra Árnadóttir, 7. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
60. Þorbjörg Sigríður Gunnlaugsdóttir, 8. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
61. Tómas A. Tómasson, 9. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
62. Andrés Ingi Jónsson, 10. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.
63. Jóhann Páll Jóhannsson, 11. þm. Reykjavíkurkjördæmis norður.

Varamenn:

1. Friðrik Már Sigurðsson, 1. vþm. Framsóknarflokks í Norðvesturkjördæmi.
2. Teitur Björn Einarsson, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðvesturkjördæmi.
3. Iða Marsibil Jónsdóttir, 2. vþm. Framsóknarflokks í Norðvesturkjördæmi.
4. Lilja Rafney Magnúsdóttir, 1. vþm. Vinstri-gr. í Norðvesturkjördæmi.
5. Sigríður Elín Sigurðardóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðvesturkjördæmi.
6. Þórunn Björg Bjarnadóttir, 1. vþm. Flokks fólksins í Norðvesturkjördæmi.
7. Elsa Lára Arnadóttir, 3. vþm. Framsóknarflokks í Norðvesturkjördæmi.
8. Sigurður Páll Jónsson, 1. vþm. Miðflokksins í Norðvesturkjördæmi.
9. Helgi Héðinsson, 1. vþm. Framsóknarflokks í Norðausturkjördæmi.
10. Berglind Harpa Svavarsdóttir, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðausturkjördæmi.
11. Óli Halldórsson, 1. vþm. Vinstri-gr. í Norðausturkjördæmi.
12. Halldóra K. Hauksdóttir, 2. vþm. Framsóknarflokks í Norðausturkjördæmi.
13. Hilda Jana Gísladóttir, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Norðausturkjördæmi.
14. Ragnar Sigurðsson, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðausturkjördæmi.
15. Anna Kolbrún Árnadóttir, 1. vþm. Miðflokksins í Norðausturkjördæmi.
16. Katrín Sif Árnadóttir, 1. vþm. Flokks fólksins í Norðausturkjördæmi.
17. Kristinn Rúnar Tryggvason, 3. vþm. Framsóknarflokks í Norðausturkjördæmi.
18. Kári Gautason, 2. vþm. Vinstri-gr. í Norðausturkjördæmi.
19. Björgvin Jóhannesson, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðurkjördæmi.
20. Halldóra Fríða Þorvaldsdóttir, 1. vþm. Framsóknarflokks í Suðurkjördæmi.
21. Georg Eiður Arnarson, 1. vþm. Flokks fólksins í Suðurkjördæmi.
22. Ingveldur Anna Sigurðardóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðurkjördæmi.
23. Njáll Ragnarsson, 2. vþm. Framsóknarflokks í Suðurkjördæmi.
24. Jarl Sigurgeirsson, 3. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðurkjördæmi.
25. Ásgerður Kristín Gylfadóttir, 3. vþm. Framsóknarflokks í Suðurkjördæmi.
26. Viktor Stefán Pálsson, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Suðurkjördæmi.
27. Erna Bjarnadóttir, 1. vþm. Miðflokksins í Suðurkjördæmi.
28. Þórunn Wolfram Pétursdóttir, 1. vþm. Viðreisnar í Suðurkjördæmi.
29. Arnar Þór Jónsson, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.

30. Sigbrúður Ármann, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.
31. Anna Karen Svövdóttir, 1. vþm. Framsóknarflokks í Suðvesturkjördæmi.
32. Una Hildardóttir, 1. vþm. Vinstri-gr. í Suðvesturkjördæmi.
33. Elín Anna Gísladóttir, 1. vþm. Viðreisnar í Suðvesturkjördæmi.
34. Kristín María Thoroddsen, 3. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.
35. Eva Sjöfn Helgadóttir, 1. vþm. Pírata í Suðvesturkjördæmi.
36. Guðmundur Andri Thorsson, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Suðvesturkjördæmi.
37. Jónína Björk Óskarsdóttir, 1. vþm. Flokks fólksins í Suðvesturkjördæmi.
38. Guðbjörg Oddný Jónasdóttir, 4. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.
39. Kristín Hermannsdóttir, 2. vþm. Framsóknarflokks í Suðvesturkjördæmi.
40. Thomas Möller, 2. vþm. Viðreisnar í Suðvesturkjördæmi.
41. Indriði Ingi Stefánsson, 2. vþm. Pírata í Suðvesturkjördæmi.

42. Friðjón R Friðjónsson, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
43. Daníel E. Arnarsson, 1. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
44. Rósa Björk Brynjólfssdóttir, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
45. Aðalsteinn Haukur Sverrisson, 1. vþm. Framsóknarflokks í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
46. Ágústa Guðmundsdóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
47. Halldór Auðar Svansson, 1. vþm. Pírata í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
48. Wilhelm Wessman, 1. vþm. Flokks fólksins í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
49. Daði Már Kristófersson, 1. vþm. Viðreisnar í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
50. Vigfús Bjarni Albertsson, 3. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
51. Brynhildur Björnsdóttir, 2. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborgarsýslu suður.
52. Gunnhildur Friða Hallgrímsdóttir, 2. vþm. Pírata í Reykjavíkurborgarsýslu suður.

53. Brynjar Þór Níelsson, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
54. Eva Dögg Davíðsdóttir, 1. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
55. Lenya Rún Taha Karim, 1. vþm. Pírata í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
56. Dagbjört Hákonardóttir, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
57. Brynja Dan Gunnarsdóttir, 1. vþm. Framsóknarflokks í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
58. Kjartan Magnússon, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
59. René Biasone, 2. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
60. Jón Steindór Valdimarsson, 1. vþm. Viðreisnar í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
61. Kolbrún Baldursdóttir, 1. vþm. Flokks fólksins í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
62. Valgerður Árnadóttir, 2. vþm. Pírata í Reykjavíkurborgarsýslu norður.
63. Magnús Árni Skjöld Magnússon, 2. vþm. Samfylkingarinnar í Reykjavíkurborgarsýslu norður.

Varamaður, kjörbréf gefið út 22. nóvember 2021.

María Rut Kristinsdóttir, 2. vþm. Viðreisnar í Reykjavíkurborgarsýslu suður.

Alþingi, 25. nóvember 2021.

Birgir Ármannsson, form., frsm.

Diljá Mist Einarsdóttir.

Inga Sæland.

Jóhann Friðrik Friðriksson.

Líneik Anna Sævarsdóttir.

Vilhjálmur Árnason.